

YÖNETİCİLER İÇİN FİNANSAL OKUR-YAZARLIK EĞİTİMİ

11.11.2020

Nedim NARLI

R ö n e s a n s

Değişim ve Yönetişim Bilimleri Enstitüsü

BİLANÇO, KAR-ZARAR VE SATILAN MALIN MALİYETİ TABLOLARI

PROJE

SABİT YATIRIM	
Bina	600
Makineler	800
Diğer	100
	1.500

- **Çevirim Süresi** : Hammadde tedarikçisine nakden ödeme yaptığımız günden müşterinin nakden ödeme yaptığı güne kadar geçen süredir. Yatırım döneminde kullanılmaz, firma ticari faaliyetine başladığı andan itibaren kullanılır.
- **İşletme Sermayesi** : Çevirim süresi boyunca şirketin nakden harcayacağı
 - a. Üretim Giderleri
 - b. Faaliyet Giderleri
 - c. Finansal Giderler
 - d. Vergiler

tutarı ile yedekte tutacağı nakit para toplamıdır.

PROJE

PROJE TUTARI	
İŞLETME SERMAYESİ	
- 60 Günlük İşçi & Memur Maaşı	
- 60 Günlük Elek. Gaz, Su	
- 60 Günlük Yakıt ve Hammadde	
- Diğer	
<hr/>	
	500
SABİT YATIRIM	
Bina	600
Makineler	800
Diğer	100
<hr/>	
	1.500

PROJE

PROJE TUTARI	PROJE FİNANSMANI
İŞLETME SERMAYESİ <ul style="list-style-type: none">- 60 Günlük İşçi & Memur Maaşı- 60 Günlük Elek, Gaz, Su- 60 Günlük Yakıt ve Hammadde- Diğer <hr/> <p style="text-align: right;">500</p>	KISA VADELİ KREDİ 500
SABİT YATIRIM Bina 600 Makineler 800 Diğer 100 <hr/> <p style="text-align: right;">1.500</p>	UZUN VADELİ KREDİ 500 <hr/> PATRON 1.000

- **Uzun Vadeli Kredi :**

Bu kredi «Yatırım Kredisi» diye de anılır. Yatırım başlamadan önce alınır. Yatırım süresi boyunca «anapara ödemesiz dönemi» olması gerekir. Ödemesiz dönem (Grace Period) boyunca sadece yatırım kredisinin faizleri ödenir. Yatırım tamamlanıncaya kadar ödenecek bu faizler için de «Sabit Sermaye Yatırımı» hesabına Diğer kalemi içine bir pay konulur. Bu paradan faizler ödenir. Böylece, yatırım dönemi uzun vadeli kredi faizleri yatırım bedeline eklenmiş olur, diğer bir ifade ile gider yazılmazlar. Yatırım tamamlanıp ticari faaliyet başlayınca bu faizler gider yazılmaya başlanır.

Yatırım kredileri 1+3 veya 2+5 formatında alınırlar. Burada + işaretinden önceki rakam ödemesiz dönem yıllarını gösterir.

Bu krediyi alabilmek için, ilgili bankaya, proje tutarı üzerinden %120 tutarında ipotek verilmesi gerekir. Banka, ipoteye ilave olarak teminat mektubu ve ortakların kefalet imzalarını isteyebilir.

- **Kısa Vadeli Kredi :**

Bu kredi «İşletme Kredisi» diye de anılır. Yatırımın tamamlanmasına yakın alınır. Ödemesiz dönemi» olmaz. Ticari Faaliyet başlayınca işletme sermayesi oluşturmak için kullanılır. Süresi genellikle bir yılı geçmez. Faizlerinin tamamı gider yazılır.

İşletme Sermayesi hesabındaki Diğer kalemi içine Kısa Vadeli kredinin «Çevirim Süresi» içine düşen anapara ve faiz taksitleri için ve ayrıca uzun vadeli kredinin çevirim süresi içine düşen anapara ve faiz taksitleri için pay konulur. Bu paradan ödenen anapara taksitleri kredi tutarından düşülürken tüm faiz ödemeleri gider yazılırlar. İlk çevirim süresinden sonraki dönemde tüm kredi taksitlerinin kazanılan karlardan ödeneceği varsayılır.

İşletme kredileri «Rotatif» veya «Taksitli» formatında olabilirler. Rotatif olmaları firma için ödeme kolaylığı ve esneklik sağlayacağı için daha fazla tercih nedenidir.

Bu krediyi alabilmek için, ilgili bankaya, ipotek verilmesi gerekir. Banka ipoteye ilave olarak teminat mektubu ve ortakların kefalet imzalarını isteyebilir.

PROJE

PROJE TUTARI	PROJE FİNANSMANI
VARLIKLAR	KAYNAKLAR
KISA VADELİ VARLIKLAR	KISA VADELİ KAYNAKLAR
İŞLETME SERMAYESİ	KISA VADELİ KREDİ 500
- 60 Günlük İşçi & Memur Maaşı	
- 60 Günlük Elek, Gaz, Su	
- 60 Günlük Yakıt ve Hammadde	
- Diğer	
500	
DURAN VARLIKLAR	UZUN VADELİ KAYNAKLAR
SABİT YATIRIM	UZUN VADELİ KREDİ 500
Bina 600	
Makineler 800	
Diğer 100	
1.500	
	PATRON 1.000

YABANCI KAYNAKLAR

ÖZ KAYNAKLAR

- **Öz Kaynaklar :**

Patron ve veya hissedarların şirkete verdikleri sermayeye «Öz Kaynak», hissedar olmayan kişilerin veya kurumların verdiği sermayeye ise «Yabancı Kaynak» denir. Bu çalışma boyunca Sermaye, Kaynak ve Borç kelimeleri aynı anlamda kullanılacaktır. Öz kaynak faizsiz verilen bir borç gibi, yabancı kaynak ise daima faizli borç olarak düşünülmelidir.

- **Yabancı Kaynaklar :**

Şirkete hissedar olmayan kişiler ve veya kurumlardan alınan paralar aşağıdaki şekilde şirkete giriş yapabilirler.

- ✓ Şirkete bir sözleşme karşılığında verilen krediler veya borçlar
- ✓ Şirkete tahvil veya bono karşılığı verilen krediler veya borçlar
- ✓ Şirkete hisseye çevrilebilir kredi formatında verilen paralar.
- ✓ Faktoring Kredileri
- ✓ Leasing kredileri
- ✓ Diğer krediler

- **Optimal Finansman tercihi**

Yatırımın tamamı Öz Kaynak ile yapılabilir durumda ise yabancı kaynak kullanmaya gerek var mıdır ?

Sorunun cevabı EVET.

Çünkü patronun veya hissedarların paraları piyasadaki çok daha karlı işlere de yatırılabilirlerdi. Dolayısı ile patron(lar)ın parası en kıymetli paradır. Bu kıymetli paranın tamamını şirkete sermaye olarak vermek tavsiye edilmez. En doğrusu değişik enstrümanlar içeren bir sepete yatırım yapmaktır. Şirkete verilenin yanısıra sepetin içinde hisse senedi, devlet tahvili, altın, döviz ve gayrimenkul gibi alternatif yatırım araçları da olabilir.

Proje bedelinin tamamını cepten karşılamak yerine bir bölümünü borç almanın bir faydası daha vardır. Yabancı Kaynağın maliyeti, öz kaynağın alternatif maliyetinden her zaman daha ucuzdur.

KURULUŞ BİLANÇOSU

VARLIKLAR (1) KISA VADELİ VARLIKLAR DÖNEN VARLIKLAR İŞLETME SERMAYESİ - 60 Günlük İşçi & Memur Maaşı - 60 Günlük Elek, Gaz, Su - 60 Günlük Yakıt ve Hammadde - Diğer <hr/> 500	KAYNAKLAR (3) KISA VADELİ KAYNAKLAR KISA VADELİ BORÇLAR KISA VADELİ KREDİ 500	YABANCI KAYNAKLAR
DURAN VARLIKLAR (2) SABİT YATIRIM Bina 600 Makineler 800 Diğer 100 <hr/> 1.500	UZUN VADELİ BORÇLAR (4) UZUN VADELİ KAYNAKLAR UZUN VADELİ KREDİ 500 <hr/> ÖZSERMAYE (5) PATRON 1.000	
AKTİF 2.000	PASİF 2.000	

KURULUŞ BİLANÇOSU

<p>DÖNEN VARLIKLAR ①</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kasa • Banka (2000) • Çekler (Net) <p style="text-align: right; margin-right: 20px;">} H.D.</p> <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <ul style="list-style-type: none"> • Senetler • Teminatsız Alacaklar • Stoklar • Diğer <ul style="list-style-type: none"> • Ortaklardan Al. • KDV 	<p>KISA VADELİ YABANCI KAYNK. ③</p> <ul style="list-style-type: none"> • K.V. Mali Borçlar 500 • Tedarikçilere Borçlar • Tedarikçilere Verilen Sent. • Devlete Borç (Vergi) • Personele Borç • Diğer <ul style="list-style-type: none"> • Ort. Borç • K.D.V. 		
<p>DURAN VARLIKLAR ②</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brüt Dur. Varlıklar • Birikmiş Amortisman (-) <hr style="border: 1px solid black;"/> <ul style="list-style-type: none"> • Net Duran Varlıklar 	<p>UZUN VAD. KAYNAKLAR ④</p> <p style="text-align: right;">500</p> <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <p>ÖZ KAYNAKLAR ⑤</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ödenmiş Sermaye 1.000 • Geçmiş Yıllar Kar/Z • Dönem Net Karı 		
AKTİF	2.000	PASİF	2.000

* Çekler (Net) = Alınan Çekler – Verilen Çekler
(Günlük Çekler)

- **Tek Düzen Hesap Planı**

Bilanço tablosu 5 ayrı kutudan oluşmaktadır. Her kutunun bir numarası vardır. Her kutudaki tüm hesaplar ilgili kutu numarası ile başlamak zorundadır. Örneğin bir numaralı kutudaki hesaplar :

DÖNEN VARLIKLAR

10 HAZIR DEĞERLER

100 KASA

101 ALINAN ÇEKLER

102 BANKALAR

.....

Tek Düzen Hesap planı bütün Dünya'da uygulanır. Bu sayede her ülkenin bilançosu, lisanı farklı bile olsa aynı formata sahip olacaktır

KURULUŞ BİLANÇOSU

<p>DÖNEN VARLIKLAR ①</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kasa (100) • Banka (200) • Çekler (Net) <p style="text-align: right;">} H.D.</p> <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <ul style="list-style-type: none"> • Senetler • Teminatsız Alacaklar • Stoklar (200) • Diğer <ul style="list-style-type: none"> • Ortaklardan Al. • KDV <p style="text-align: right;">500</p>	<p>KISA VADELİ YABANCI KAYNK. ③</p> <ul style="list-style-type: none"> • K.V. Mali Borçlar 500 • Tedarikçilere Borçlar • Tedarikçilere Verilen Sent. • Devlete Borç (Vergi) • Personele Borç • Diğer <ul style="list-style-type: none"> • Ort. Borç • K.D.V. 		
<p>DURAN VARLIKLAR ②</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brüt Dur. Varlıklar 1.500 • Birikmiş Amortisman (-) <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • Net Duran Varlıklar 1.500 	<p>UZUN VAD. KAYNAKLAR ④</p> <p style="text-align: right;">500</p> <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <p>ÖZ KAYNAKLAR ⑤</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ödenmiş Sermaye 1.000 • Geçmiş Yıllar Kar/Z • Dönem Net Karı 		
AKTİF	2.000	PASİF	2.000

* Çekler (Net) = Alınan Çekler – Verilen Çekler
(Günlük Çekler)

- **Örnek İşlemler**

(Basit anlaşılсын diye KDV'siz anlattık)

1. Var olan stoklarımızdan peşin olarak 200 TL tutarında hammadde sattık ve aldığımız parayı kasaya koyduk
2. Üç ay vadeli olarak 150 TL tutarında ticari ürün satın aldık, 4 ay vadeli olarak 180 TL'ye sattık. Bu işlem sırasında hiçbir masrafımız olmadı.

Yapılan işlemler takibeden slaytta mavi punto ve işlem numarası ile işaretlenmiştir.

DÖNEM BİLANÇOSU

DÖNEN VARLIKLAR (1)		KISA VADELİ YABANCI KAYNAK. (3)	
• Kasa +200(1)		• K.V. Mali Borçlar 500	
• Banka		• Tedarikçilere Borçlar	
• Çekler (Net)		• Tedarikçilere Verilen Sent	
• Senetler		• Devlete Borç (Vergi)	
• Ticari Alacaklar		• Personele Borç	
• Stoklar -200(1)		• Diğer	
• Diğer	500		
		UZUN VAD. KAYNAKLAR (4)	500
DURAN VARLIKLAR (2)		ÖZ KAYNAKLAR (5)	
• Brüt Dur. Varlıklar 1.500		• Ödenmiş Sermaye 1.000	
• Birikmiş Amortisman (-)		• Geçmiş Yıllar Kar/Z	
		• Dönem Net Karı	
• Net Duran Varlıklar 1.500			
AKTİF	2.000	PASİF	2.000

* Çekler (Net) = Alınan Çekler – Verilen Çekler
(Günlük Çekler)

DÖNEM BİLANÇOSU

DÖNEN VARLIKLAR 1		KISA VADELİ YABANCI KAYNK. 3	
• Kasa		• K.V. Mali Borçlar	500
• Banka		• Tedarikçilere Borçlar +150(2)	
• Çekler (Net)		• Tedarikçilere Verilen Sent	
• Senetler		• Devlete Borç (Vergi)	
• Ticari Alacaklar +180(2)		• Personele Borç	
• Stoklar +150, -150(2)		• Diğer	
• Diğer	500		
		UZUN VAD. KAYNAKLAR 4	500
DURAN VARLIKLAR 2		ÖZ KAYNAKLAR 5	
• Brüt Dur. Varlıklar	1.500	• Ödenmiş Sermaye	1.000
• Birikmiş Amortisman (-)		• Geçmiş Yıllar Kar/Z	
		• Dönem Net Karı +30 (2)	
• Net Duran Varlıklar	1.500		
AKTİF	2.180	PASİF	2.180

* Çekler (Net) = Alınan Çekler – Verilen Çekler
(Günlük Çekler)

DÖNEM BİLANÇOSU

DÖNEN VARLIKLAR ①		KISA VADELİ YABANCI KAYN. ③	
• Kasa (100)	} H.D.	• K.V. Mali Borçlar	500
• Banka (200)		• Tedarikçilere Borçlar	
• Çekler (Net)		• Tedarikçilere Verilen Sent.	
-----		• Devlete Borç (Vergi)	
• Senetler		• Personele Borç	
• Teminatsız Alacaklar		• Diğer	
• Stoklar (200)		• Ort. Borç	
• Diğer		• K.D.V.	
• Ortaklardan Al.			
• KDV			
	500		
DURAN VARLIKLAR ②		UZUN VAD. KAYNAKLAR ④	
• Brüt Dur. Varlıklar	1.500	-----	500
• Birikmiş Amortisman (-)	100	ÖZ KAYNAKLAR ⑤	
-----		• Ödenmiş Sermaye	1.000
• Net Duran Varlıklar	1.400	• Geçmiş Yıllar Kar/Z	
		• Dönem Net Karı	-100
AKTİF	1.900	PASİF	1.900

* Çekler (Net) = Alınan Çekler – Verilen Çekler
(Günlük Çekler)

KAR – ZARAR TABLOSU (TL)

BRÜT SATIŞ GELİRİ _____	1.100
İADE VE İSKONTO _____	(-) 100
NET SATIŞ GELİRİ _____	1.000
SATILAN MALIN MALİYETİ _____	(-) 700
BRÜT TİCARİ KAR _____	300
FAALİYET GİDERLERİ _____	(-) 150
AR-GE 30	
P.S.D. 60	
G.Y.G. 60	
FAALİYET KARI _____	150
FİNANS GİDERİ _ (780) _____	(-) 50
VERGİ ÖNCESİ KAR _____	100
VERGİ _____	(-) 20
DÖNEM NET KARI	80

ÖNEMLİ TANIMLAR

FAALİYET KARI :

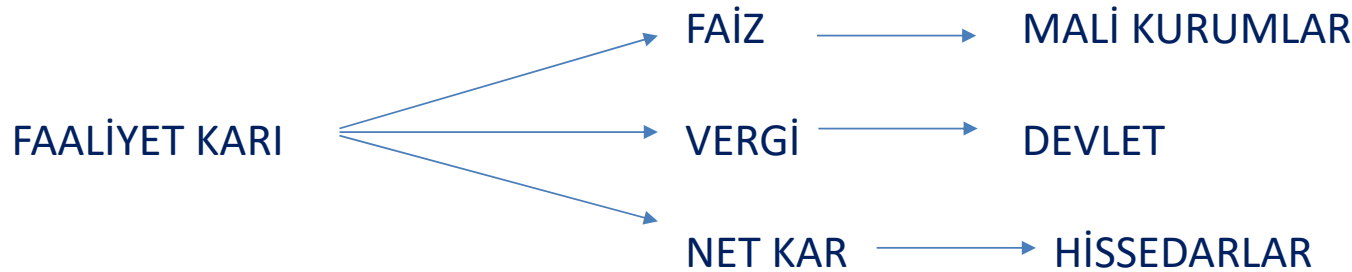
Şirket Faaliyet Karı kazanır ve bunu kreditoörlere dağıtır. Kreditoörlere şunlardır:

1. Nakden ve faizli borç verenler (Bankalar, Leasing, Factoring, şirket tahvili veya bonosu alanlar)
2. Devlet
3. Patron ve veya hissedarlar

Birinci guruba Mali Kurumlar diyelim. Bunlar faiz olarak paylarını cari dönem içinde alırlar.

Devlet kendi payını 3 ayda bir geçici vergi olarak alır.

Hissedarlar paylarını takibeden yıl içinde kar payı olarak alırlar.

Neleri içerir; Faizler, komisyonlar, vade farkları, döviz kredisi kur farkları, banka işlem giderleri.

ÖNEMLİ TANIMLAR

EBIT: Earnings Before Interest and Tax = Faiz ve vergi öncesi kar = FVÖK

Bir şirkette Faaliyet Dışı gelir ve giderler veya olağanüstü gelir ve giderler yoksa EBIT Faaliyet Karı ile eşittir.

Bu sayılanlar mevcut ise EBIT ile FAALİYET KARI arasındaki farka neden olurlar.

EBITDA: EBIT + DA

DA = Depreciation and Amortisation = Türkçesi amortisman.

EBIT kayıt cinsinden bir parasal değerdir, nakit cinsinden değildir. EBIT'e amortismanı geri eklemekle nakit bazına yaklaşmış oluruz.

KAR / ZARAR

Vergi Öncesi Kar	100
Vergi	20
Dönem Net Karı	80

BİLANÇO

	③
VERGİ BORCU	20
	⑤
D. NET KARI	80

SATILAN MALIN MALİYETİ (SMM)

TANIMLAR

DİMM = Direkt İlk Madde Malzeme

Dİ = Direkt İşçilik

GÜG = Genel Üretim Giderleri

HÜG = Hizmet Üretim Giderleri

AR-GE = Araştırma ve Geliştirme

PSD = Pazarlama Satış Dağıtım

GYG = Genel Yönetim Giderleri

FIN = Finansman Giderleri

DİMM : Bitmiş ürünün içine doğrudan giren ve ne kadar kullanıldığı gözle görülüp fiziken ölçülebilen hammaddeler ve malzemelerin parasal değeridir. Bu tanımın dışında kalan ancak üretimde kullanılan diğer hammadde ve malzemeler indirekt olarak değerlendirilir ve GÜG içinde yer alır.

Dİ : Bitmiş ürün için doğrudan kullanılan operatör saatlerinin parasal değeridir. Bu tanımın dışında kalan ve üretim binasında çalışan diğer personel indirekt işçilik olarak değerlendirilir ve GÜG içinde yer alır.

TANIMLAR

GÜG: Bir üretim binasında bir muhasebe döneminde kullanılan ve DİMM ile Dİ dışında tüm giderlerin içine atıldığı hesaptır. Bu hesaba giren en önemli kalemler şunlardır :

1. İndirekt hammadde ve malzeme
2. İndirekt İşçilik (Tüm usta, formen, şef, kalite kontrol, yardımcı işler dahil)
3. Üretim Binası ve üretim makinaları amortismanı
4. Üretimde kullanılan Elektrik, gaz, su, kanalizasyon vb
5. Üretimde kullanılan diğer çeşitli giderler

Fabrikada, giriş depo sadece üretim için çalışıyor ve üretimin ayrılmaz bir parçası ise «Giriş Depo» içinde oluşan dönem giderleri de aynı prensiplere uyularak GÜG içine atılır.

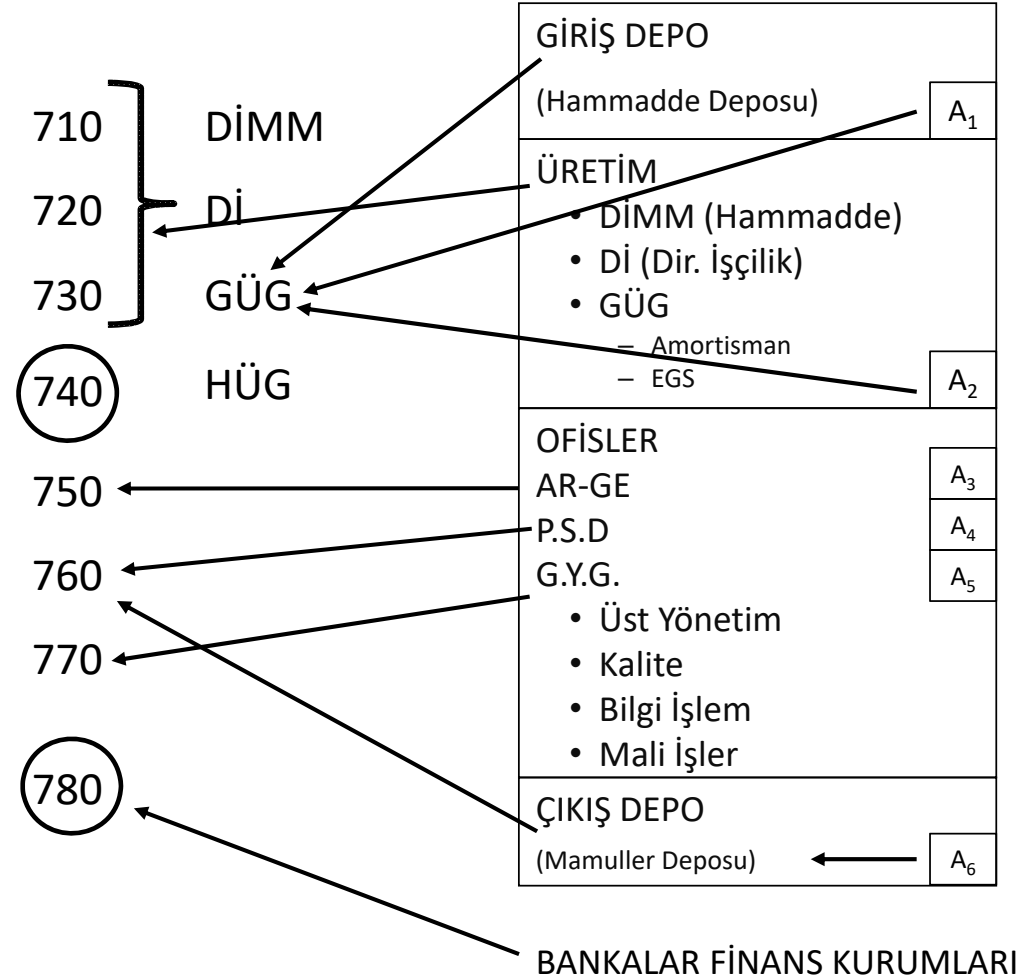
HÜG: Hizmet üreten şirketlerde GÜG yerine HÜG kullanılır.

PSD: Satın Alma, Pazarlama, Satış, Çıkış Depo, Dağıtım, Lojistik, Satış Sonrası Hizmet ve benzeri bölüm giderleri bu hesapta muhasebeleştirilir. Bazı şirketler «Satın alma» için GYG'yi kullanmayı tercih ederler.

GYG: Hissedarların ofisleri, Genel Müdür ofisi, İdari İşler, Kalite Güvence, Mali İşler, Bilgi İşlem, İnsan Kaynakları gibi bölümlerin dönem giderleri bu hesapta muhasebeleştirilir.

FIN: Şu kalemleri içerir; Faizler, komisyonlar, vade farkları, döviz kredisi kur farkları, banka işlem giderleri.

7A TERCİHİ GİDER HESAPLARI

MALİYET YAPMAK İÇİN 7 A SEÇENEĞİ

		FONKSİYONUNA GÖRE GİDERLER							
		710	720	730	740	750	760	770	780
		D.İ.M.M	D.İ.	G.Ü.G	H.Ü.G.	AR-GE	P.S.D	G.Y.G.	FİN
	00	X		X		X	X	X	
ÇEŞİDİNE GÖRE GİDERLER	01		X	X	X	X	X	X	
	02			X	X	X	X	X	
	03			X	X	X	X	X	
	04			X	X	X	X	X	
	05			X	X	X	X	X	
	06			X	X	X	X	X	
	07								X

MALİYET YAPMAK İÇİN 7 A SEÇENEĞİ

ÇEŞİDİNE GÖRE GİDERLER

- 00' HAMMADDE VE MALZEME
- 01' İŞÇİLİK (Mavi Yakalılar)
- 02' MEMURLUK (Beyaz Yakalılar)
- 03' DIŞARIDAN ALINAN HİZMETLER
- 04' ÇEŞİTLİ GİDERLER
- 05' VERGİLER
- 06' AMORTİSMANLAR
- 07' FİNANS GİDERLERİ

AMORTİSMAN

Duran Varlıklar kullanıldıkça yıpranırlar. Bunlar eskiyince yerine yenisini alabilmek için her yıl devletin izin verdiği ölçüde «eskime payı» ayırıp «gider» yazarız. Gider yazdığımız bu parayı harcamayıp şirket içinde biriktiririz. Daha sonra bu para ile eskiyen makinenin yerine yenisini alırız.

Amortisman için ayıracağımız parayı nasıl ve ne süre ile hesaplayacağız ?

Bu amaçla devlet bize her «duran varlık» kategorisinin faydalı ömrünü bildirir. Örneğin x tipi bina için 40 yıl, y tipi makine için 8 yıl gibi. Aslında bu bina ve bu makine iyi kullanıldıkları ve bakımları aksatılmadığı takdirde çok daha uzun bir ömre sahip olabilirler. Dolayısı ile devletin verdiği süre en kötü kullanıma göre hesaplanmıştır. Teorik olarak 3 farklı amortisman ayırma yöntemi bulunur

Lineer amortisman : Duran Varlığın defter değeri faydalı ömür sayısına bölünür. Eşit Taksitler oluşur.

Hızlandırılmış amortisman: Aynı faydalı ömür içinde büyükten küçüğe doğru azalan taksitler oluşturulur

Geciktirilmiş amortisman : Aynı faydalı ömür içinde küçükten büyüğe doğru artan taksitler oluşturulur.

Her üç yöntemde de faydalı ömür ve defter değeri aynı olmak zorundadır.

AMORTİSMAN

Şirket her masraf yeri (mekanı) için her ay ayrı bir amortisman hesaplar.

Örneğin Giriş Depo amortismanı hesaplıyorsak şunları dikkate alırız :

- ✓ Giriş Depo binasının amortismanı
- ✓ Giriş Depo raflarının amortismanı
- ✓ Giriş Depo Forklifti amortismanı
- ✓ Giriş Depo mobilyaları amortismanı
- ✓ Giriş Depo bilgisayarları amortismanı

Her bölümün amortismanı aylık giderler hesaplanırken ilgili 7'li hesaba atılırlar.

Amortisman gider yazılmakla beraber şirket kasasından veya bankasından bir para çıkışı olmaz. İşte bu nedenle her ayrılan amortisman karlılığı azaltırken aynı zamanda bir tasarruf sağlar.

Bu nedenle Kar-Zarar tablosunda görünen KAR rakamları kayıt cinsindedir. Nakit cinsinden KAR hesaplamak için amortismanı geri eklemek gerekir.

$$\text{SATILAN MALIN MALİYETİ} = \text{ÜRETİLEN MALIN MALİYETİ} + \text{MAMUL STOK FARKI}$$

$$\text{ÜRETİLEN MALIN MALİYETİ} = \text{DİREKT İLK MADDE MALZEME} + \text{DİREKT İŞÇİLİK} + \text{GENEL ÜRETİM GİDERLERİ} + \text{YARI MAMUL STOK FARKI}$$

$$\text{STOK FARKI} = \text{DÖNEM BAŞI STOK} - \text{DÖNEM SONU STOK}$$

MİKTAR DENGESİ

$$\begin{array}{l}
 \textcircled{1} \text{ DÖNEM BAŞI MAMUL STOK MİKTARI} + \text{DÖNEMDE ÜRETİLEN MİKTAR} = \text{DÖNEMDE SATILAN MİKTAR} + \text{DÖNEM SONU MAMUL STOK MİKTARI} \\
 \textcircled{2} \text{ DÖNEM BAŞI YARI MAMUL STOK MİKTARI} + \text{DÖNEMDE KULLANILAN DİMM MİKTARI} = \text{BİTMIŞ ÜRÜNE GİREN DİMM MİKTARI} + \text{DÖNEM SONU YARI MAM. STOK MİKTARI} \\
 \textcircled{3} \text{ DÖNEM BAŞI DİMM STOĞU MİKTARI} + \text{DÖNEMDE SATIN ALINAN DİMM MİKTARI} = \text{DÖNEMDE KULLANILAN DİMM MİKTARI} + \text{DÖNEM SONU DİMM MİKTARI}
 \end{array}$$

Reçete

DEĞER DENGESİ

④ Dönem Başı DİMM Değeri + Dönemde Satın Alınan DİMM Değeri = Dönemde Kullanılan DİMM Değeri + Dönem Sonu DİMM Değeri

Birim Değer

⑤ Dönem Başı Yarı Mamul Stok Değeri + Dönemde Kullanılan DİMM Değeri (710) + Dönem D. İşçilik Değeri (720) + Dönem GÜG (730) = Bitmiş Ürün Maliyeti + D. Sonu Yarı Mamul Stok Değeri

Birim Değer

⑥ Dönem Başı Mamul Stok Değeri + Bitmiş Ürün Maliyeti = SMM + Dönem Sonu Mamul Stok Değeri

Birim Değer

MALİ ANALİZ

KAVRAMLAR

Toplam Sermaye=Toplam Borç=Toplam Kaynak=Pasif

Toplam Varlıklar= Aktif=Dönen Varlıklar+Duran Varlıklar

Toplam Sermaye= Kısa Vadeli Borçlar+Uzun Vadeli Borçlar+Öz Sermaye

Toplam Mali Sermaye= Kısa Vad. Mali Borçlar+ Uzun Vad. Mali Borçlar + Öz S.

Toplam Yabancı Mali Sermaye= Kısa Vad. Mali Borçlar+ Uzun Vad. Mali Borçlar

Toplam Mali Sermaye=Şirkete nakden yatırılan para

Kreditörler=Bankalar, Devlet, Hissedarlar

Paydaşlar=Kreditörler + Müşteriler + Tedarikçiler + Çalışanlar + Toplum + Çevre

OP=Operating Profit=Faaliyet Karı

NOPAT= Net Operating Profit After Tax=EBIT*(1-t)

EBIT=Earnings Before Interest and Tax = OP+Non Operating Net Income

t=Kurumlar Vergisi

KAVRAMLAR

Brüt Ticari Karlılık=Brüt Kar/Net Satış

Faaliyet Karlılığı=Faaliyet Karı/Net Satış

Net Karlılık=Net Kar/Net Satış

ROI= ROIC= Return On Investment=Return On Invested Capital= Yatırımın Karlılığı=Toplam Mali Sermayenin Karlılığı

ROE=Return On Equity=Öz Sermayenin Karlılığı

Cari Oran=Dönen Varlıklar/Kısa Vadeli Borçlar

Asit Test Oranı=(Dönen Varlıklar-Stoklar)/Kısa Vadeli Borçlar

Nakit Oranı=Hazır Değerler/Kısa Vadeli Borçlar

Hazır Değerler=Kasa+Banka+Net Günlük Çekler

Net Günlük Çekler=Alınan Günlük Çekler-Verilen Günlük Çekler

KAVRAMLAR

Gün Sayıları Yıllık Ortalamalar: YS= Yıl Sonu

Stok Gün Sayısı=(YS Stok/YS SMM)*360

Alacak Gün Sayısı=(YS Vadeli Ticari Alacaklar/YS Net Satış)*360

Borç Gün Sayısı=(YS Vadeli Ticari Borçlar/YS SMM)*360

Vade Makası=Borç Gün Sayısı/Alacak Gün Sayısı

Gün Sayıları Aylık Ortalamalar: AS= Ay Sonu

Stok Gün Sayısı=(AS Stok/AS SMM)*30

Alacak Gün Sayısı=(AS Vadeli Ticari Alacaklar/AS Net Satış)*30

Borç Gün Sayısı=(AS Vadeli Ticari Borçlar/AS SMM)*30

KAVRAMLAR

Finans Kaldıracı = Yabancı Sermaye Kullanmak

Finans Kaldıracı Derecesi= Birbirini takip eden dönemlerde artan yabancı sermaye kullanımının öz sermaye karlılığına etkisi. Kısaca FKD

$$\text{FKD} = \frac{((\text{Net Kar (t)}/\text{Net Kar(t-1))})}{((\text{EBIT(t)}/\text{EBIT(t-1)})}$$

TEMEL KRİTERLER

1. Yeterince satıyor mu ?
2. Yatırım karlılığı (ROI) yeterli mi ?
3. Öz sermaye karlılığı (ROE) yeterli mi ?
4. Satış karlılığı yeterli mi ?
5. İşletme sermayesi yeterli mi ?
 - a. Likidite oranları yeterli mi ?
 - b. Stok gün sayıları optimal mi ?
 - c. Alacak/borç vadeleri optimal mi ?
6. Borçluluk seviyesi yüksek mi ?
7. Nakit akımı yeterli mi ?
8. Ekonomik katma değeri (EVA) pozitif mi ?

Yeterince satıyor mu ?

- ✓ Kendi «Toplam Mali Sermayesi» toplamından fazla satıyor mu ?
- ✓ Emek yoğun sanayi ise işçi Başına 100.000 \$ sınırının üstünde mi ?
- ✓ Aynı Aktif Büyüklüğüne sahip rakiplerinden fazla mı, az mı satıyor ?
(Benchmarking)
- ✓ Satış kompozisyonunda ucuz ürünler mi katma değeri yüksek ürünler mi ağırlıkta ?

TEMEL KRİTERLER

Yatırım karlılığı (ROI) yeterli mi ?

Öz sermaye karlılığı (ROE) yeterli mi ?

ROI= (Dönem Sonu NOPAT/Dönem Başı Toplam Mali Sermaye)> 0,15

ROE= (Dönem Sonu Net Kar / Dönem Başı Öz Sermaye) > 0,15

Niye % 15 ?

TEMEL KRİTERLER

Satış karlılığı yeterli mi ?

(Brüt Kar/Net Satış) > 0,25

(Faaliyet Karı/Net Satış) > 0,10

(Faaliyet Giderleri/Net Satış) < 0,15

(Net Kar/Net Satış) >= Sektör Ortalaması

İşletme sermayesi yeterli mi ?

A. Likidite oranları

- ✓ Cari Oran $> 1,5$
- ✓ Asit Test Oranı $> 0,90$
- ✓ Nakit Oranı $> 0,20$

İşletme sermayesi yeterli mi ?

B. Stok yönetimi optimal mi ?

- ✓ Stok sayımı yılda kaç kere yapılıyor ?
- ✓ Stok maliyetleri doğru mu ?
- ✓ Mamul stok süresi < 10 gün ?
- ✓ Yarı mamul stok süresi < 5 gün ?
- ✓ Hammadde stok süresi < 30 gün ?
- ✓ Ölü stok var mı ?

TEMEL KRİTERLER

İşletme sermayesi yeterli mi ?

C. Alacak / Borç yönetimi optimal mi ?

- ✓ Ticari alacak vadesi sektör ortalamasını geçiyor mu ?
- ✓ Alacak takip toplantısı her hafta yapılıyor mu ?
- ✓ Alacaklar yaşlandırılıyor mu ?
- ✓ Kredi komitesi var mı ?
- ✓ Borç vadesi alacak vadesinden kısa mı ?

Borçluluk durumu yüksek mi ?

- ✓ $(\text{Toplam Yabancı Mali Sermaye} / \text{Öz Sermaye}) < 2$ (max 3)
- ✓ $(\text{Kısa Vadeli Mali Borç} / \text{Net Satış}) < 0,25$
- ✓ $(\text{Kısa Vadeli Mali Borç} / \text{Uzun Vadeli Mali Borç}) < 1$
- ✓ $(\text{Finans Giderleri} / \text{Net Satış}) < 0,05$

Finans kaldıracı kullanıyor mu ? kullanıyorsa faydasını görüyor mu ?

- ✓ Birbirini Takip eden dönemlerde Yabancı Kaynak Kullanımı Arttıkça Net Karlılık Faaliyet Karlılığından daha mı hızlı artıyor ?
- ✓ Şirket faaliyet karını götürüp bankaya mı veriyor ?

Eva pozitif mi ?

- ✓ EVA: Ekonomik Katma Değer = YGK-YBK
- ✓ YGK: Yatırımın Gerçekleşen Faaliyet Karı = NOPAT
- ✓ YBK: Yatırımın Beklenen Faaliyet Karı = WACC*Dönem Başı Toplam Mali Sermaye
- ✓ WACC: Yatırımın Beklenen Ağırlıklı Ortalama Toplam Sermaye Maliyeti (>0,15)

NAKİT AKIMI

Fon Akımı : Dönem Sonu Bilanço ile Dönem Başı Bilanço her kalemde birbirinden çıkarılınca elde edilen tabloya Dönemin Fon Akımı denir.

Nakit Akımı : Fon akımı tablosunda aşağıdaki düzeltmeler yapılıncı Nakit Akımı tablosu bulunur :

- a. Gider yazıldığı halde nakden çıkışı olmayan kalemler (amortisman gibi) geri eklenir.
- b. Gelir yazıldığı halde nakden girişi olmayan kalemler (Gelecek dönem Gelir tahakkukları gibi) çıkartılır.

Bu düzeltmeler bilançonun aktifinde ve pasifinde karşılıklı olarak yapılır.

31/12/.....		01/01/.....		FON AKIMI
Kasa		Kasa		Kasa = 01 _{C1} - 31 _{C1}
	-		=	

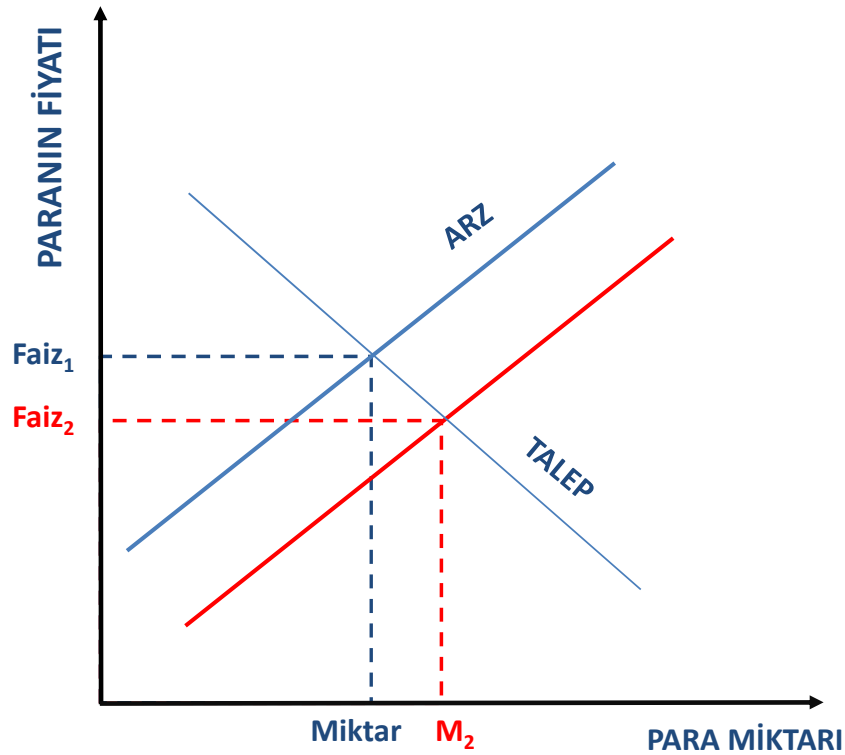
Dönem Net
Karı
+
Amortisman

NAKİT AKIMI

A	A

FAİZLER

PARA PİYASASI (TL)

Faiz: Paranın kira değeri

Denge Faizi

Para Arzı ve Para Talebi çizgilerinin kesiştiği noktadaki faiz denge faizi'dir. Bunu hesaplamak zor olduğu için, paranın değerine en yakın değeri veren ve ölçülebilen faiz hadlerine bakılır.

Denge Faiz'e en yakın olabilecek faiz ölçüleri:

- 1. TRLİBOR:** Bankalar Birliği tarafından 8 ayrı vadedeki kısa vadeli faizler için her gün bir önceki günü verecek şekilde yayınlanır. Esas olarak bankalar arası TL piyasasında her vade (gecelik, haftalık, aylık, 3 aylık,...) için ayrı ayrı oluşan denge borç verme faizleridir.
- 2. TLREF:** Borsa İstanbul tarafından gecelik borç verme (repo) faizi için her gün bir önceki günün hesaplaması ile yayınlanır.
- 3. GÖSTERGE FAİZ :** İki Yıllık Devlet Tahvilinin ikinci El Serbest Piyasadaki Yıllık Bileşik Yıllık Faizi

Gösterge Faizi Nasıl Hesaplanır?

Kupon ₁	100 TL. 31.12.2020	Kupon ₂	100 TL. 31.12.2021
DEVLET TAHVİLİ Nominal Değeri : 1.000 TL. Çıkış Tarihi : 01.01.2020 İtfa Tarihi : 31.12.2021			

Devlete Verilen	Devletten Alınacak		
1.000 TL.	100 TL.	100 TL.	1.000 TL.
01.01.2020	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2021

Gösterge Faizi Nasıl Hesaplanır?

$$\begin{aligned}
 1.000 &= \frac{100}{(1+0,10)^1} + \frac{100}{(1+0,10)^2} + \frac{1000}{(1+0,10)^2} \\
 &= 90,91 + 82,64 + 826,45 \\
 &= 1.000
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \text{Tahvilin} \\
 \text{bugünkü} \\
 \text{Değeri} &= \frac{\text{Kupon}_1}{(1+r)^1} + \frac{\text{Kupon}_2}{(1+r)^2} + \frac{\text{Ana Para}}{(1+r)^2}
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \text{Tahvilin} \\
 \text{bugünkü} \\
 \text{Değeri} &= \sum_{i=1}^n \frac{A_i}{(1+r)^n} + \frac{T}{(1+r)^n}
 \end{aligned}$$

A_i = i Döneminde alınacak nominal faiz tutarı (kupon)

R = Nominal faiz oranı

N = Tahvildeki dönem sayısı

T = Dönem Sonu geri ödenecek ana para tutarı

Aynı Tahvilin, aynı gün ikinci el piyasada 850 TL'den satılması durumunda efektif getirisi ne olur?

$$850 = \frac{100}{(1+r)^1} + \frac{100}{(1+r)^2} + \frac{1000}{(1+r)^2}$$

Yukarıdaki formülde r 'yi hesaplırsak şu rakamı buluruz. $r = 0,1979$

Bu formülde hesaplanan " r " değeri finans dünyasında şu isimler ile bilinir.

- İç Verim Oranı (IRR)
- Mali İç Karlılık
- Gösterge Faizi

SERMAYE MALİYETİ

Gerçekleşen Getiri ile Beklenen Getiri Karşılaştırması

Gerçekleşen Getiri:

Firma için:
$$ROI = \frac{NOPAT^{(t)}}{Toplam\ Mali\ Sermaye^{(t-1)}}$$

Patron için:
$$ROE = \frac{Net\ Kar^{(t)}}{Öz\ Sermaye^{(t-1)}}$$

Gerçekleşen Getiri ile Beklenen Getiri Karşılaştırması

Beklenen Getiri:

Firma için: WACC = Weighted Average Cost of Capital
(Toplam Mali Sermayenin Ağırlıklı Ortalama Maliyeti)

Patron için: R^e = Opportunity Cost of Equity Capital
(Öz Sermayenin Alternatif Maliyeti)

R^e Hesabı / Gelişmiş Ülke

$$R^e = R_f + \beta (R_b - R_f)$$

R_f = Risk Free Return = Gösterge Faiz

R_b = Return on Stock Exchange = Borsa Endeksinin Getirisi

β = Beta borsada işlem gören bir şirketin getirisi ile Borsa endeksinin getirisi arasındaki ilişkiyi gösterir. Beta için ayrıntılı bilgi sonraki slaytta verilmiştir. Beta şirketimizin içinde bulunduğu sektörden kaynaklanan riski de içerir. Şirketimiz borsada kayıtlı değilse, sektör betası şirket betası yerine kullanılır.

R^e Hesabı / Az Gelişmiş veya Gelişmekte Olan Ülke

$$R^e = R_f + \text{Sektör Riski} + \text{Ülke Riski}$$

Sektör Riski = İlgili sektördeki borsa şirketlerinin ortalama BETAsı

Ülke Riski = İlgili Ülkenin CDS primi

R_f, gelişmekte olan bir ülkede yerel para cinsinden çıkarılmış devlet tahvilin faizi olduğunda ülke riskini içermez. Eurobond gibi yabancı para cinsinden çıkarılmış bir devlet tahvilinin faizi ise ülke riskini de içerir.

BETA

Beta katsayısı bir hissenin Borsa endeksine (BİST100 gibi) göre oynaklığını gösterir. Beta katsayısı bir hissenin sistematik getirisini/riskini ölçmek için kullanılır.

Hisse fiyatının borsa endeksine bağlı olarak düşüş ve yükselişlerde endekse olan duyarlılığını gösterir. Piyasanın Beta değeri 1 kabul edilir. Beta değeri geçmiş dönemde 1 den büyükse, hisse fiyatının endeksin hareketi ile aynı yönde ancak daha fazla yukarı veya aşağı hareket edeceği düşünülür. Beta değeri düşükse hisse fiyatının endeksten bağımsız hareket ettiği düşünülür. Beta katsayısı 1 e eşitse hisse fiyatı endeksle birlikte hareket eder.

Borsada işlem gören hisselerin gerçekleşen Beta katsayıları aracı kurumlar tarafından internette yayınlanır. Bir şirket borsada işlem görmüyorsa, BETA katsayısı yoktur. Ancak öz sermaye maliyeti hesaplarken aynı sektörde çalışan ve borsada işlem gören diğer şirketlerin ortalama Beta katsayısı «Sektör Betası» olarak kabul edilip şirket Beta katsayısı gibi kullanılabilir.

WACC Hesabı

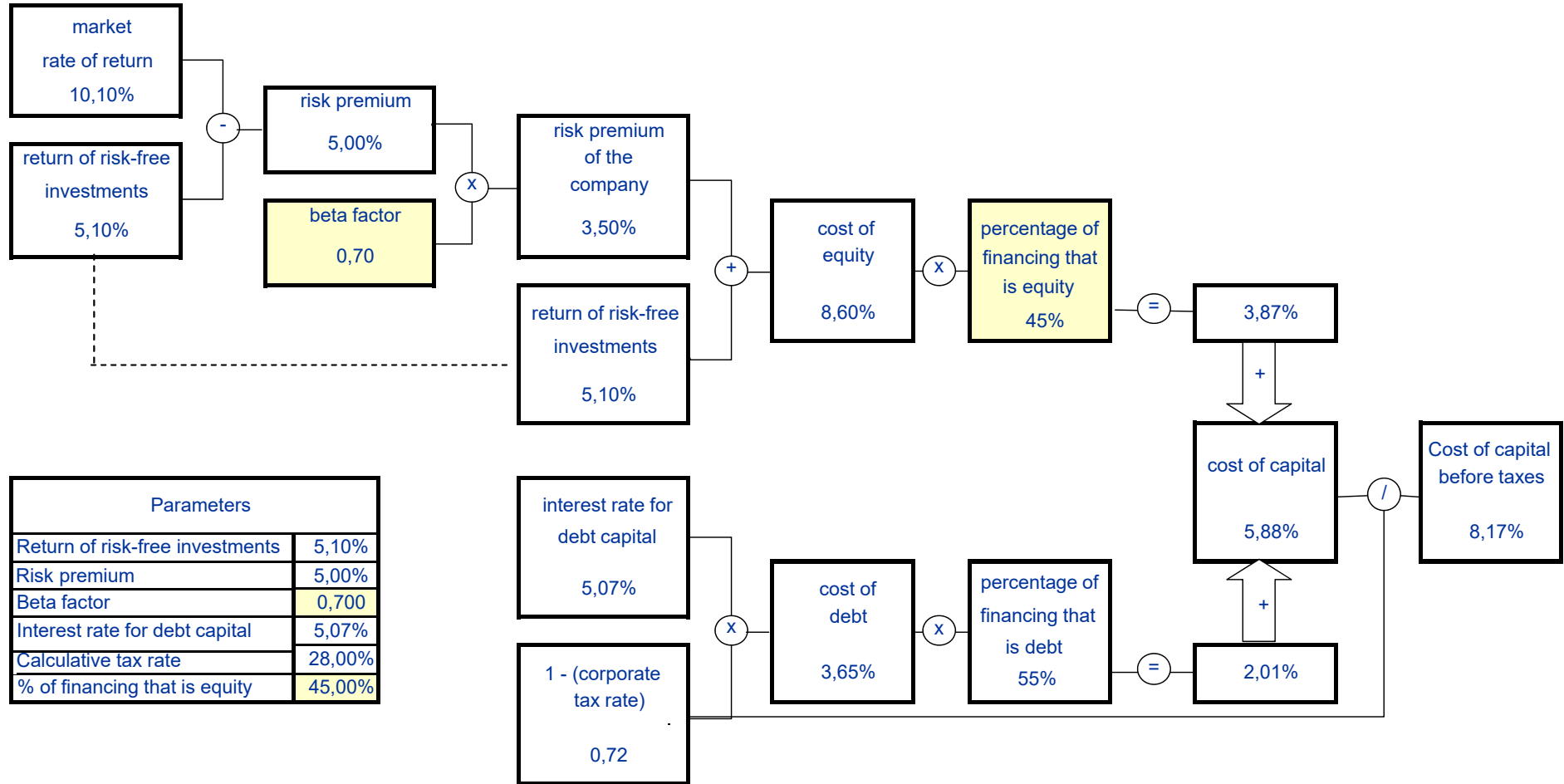
$$WACC = \alpha_1 * r_1 + \alpha_2 * r_2 + \alpha_3 * R^e$$

α = ilgili finans kaynağının toplam mali sermaye içindeki oranı

r_1 = Kısa vadeli kredilerin vergi sonrası ağırlıklı ortalama faizi

r_2 = Uzun vadeli kredilerin vergi sonrası ağırlıklı ortalama faizi

WACC Örnek Hesaplama

EWE Group, Value orientated performance figure, EWE CO-VIT